

«Όχι στην κατάργηση διδασκαλίας αρχαίων ελληνικών»

Εταιρεία Ελλήνων Φιλολόγων

Τα Μέλη του Δ.Σ. της Εταιρείας Ελλήνων Φιλολόγων, του αρχαιότερου φιλολογικού σωματείου της χώρας, με κατάπληξη και αγανάκτηση αναγνώσαμε την ανακοίνωση των 56 Πανεπιστημιακών που προτείνουν την κατάργηση της διδασκαλίας της αρχαίας ελληνικής γλώσσας από το πρωτότυπο στο Γυμνάσιο.

Τα αρνητικά συναισθήματα που μας προξένησε το έγγραφο αυτό (το οποίο κυκλοφορεί και στο διαδίκτυο) αμβλύνονται ίσως από το γεγονός ότι η πρόταση αυτή διατυπώνεται από μη ειδικούς (δηλ. μη κλασσικούς φιλολόγους, αλλά κυρίως από γλωσσολόγους, νεοελληνιστές και θεωρητικούς των παιδαγωγικών). Τα αντικείμενα όμως αυτά ανήκουν στο ευρύτερο πεδίο των ανθρωπιστικών επιστημών. Είναι συνεπώς παράδοξο ότι δεν έχει γίνει κατανοητό το πανθομολογούμενο, πως δεν νοούνται ανθρωπιστικές επιστήμες χωρίς κλασσική παιδεία.

Η πρόταση για κατάργηση της διδασκαλίας της αρχαίας ελληνικής γλώσσας αγνοεί, ακούσια ή εκούσια, τις εξής βασικές παραμέτρους:

1) Τη σημασία της γνώσης της αρχαίας ελληνικής για τη στέρεη γνώση της νέας ελληνικής, για τον εμπλουτισμό του λεξιλογίου της, για την ενίσχυση της κριτικής σκέψης του ανθρώπου και ως εκ τούτου για τη σαφήνεια στον σύγχρονο γραπτό και προφορικό λόγο, καθώς και για την εμβάθυνση και κατανόηση της ετυμολογίας της νέας ελληνικής, αφετηρία της οποίας είναι η αρχαία. Είναι γνωστόν άλλωστε ότι στην πλειονότητά του το λεξιλόγιο της νέας προέρχεται από την ακένωτη πηγή της αρχαίας και μεσαιωνικής ελληνικής, γεγονός που πιστοποιεί την άρρηκτη ενότητα της ελληνικής στη διαχρονικότητά της.

2) Είναι χρήσιμο να επισημάνουμε ότι η αρχαία ελληνική υπήρξε οικουμενική γλώσσα. Πλήθος ελληνικών λέξεων έχουν επιβιώσει αυτούσιες (απλές ή σύνθετες) στις σύγχρονες ευρύτατα ομιλούμενες ευρωπαϊκές γλώσσες. Η επιστημονική επίσης ορολογία, ιδιαιτέρως των θετικών επιστημών, προέρχεται από τον γλωσσικό πλούτο της αρχαίας ελληνικής. Εξ άλλου ο εμπλουτισμός των ευρωπαϊκών γλωσσών με σημαντικές αφηρημένες έννοιες (διάλογος, υπόθεση, κρίση, συλλογισμός, φαινόμενο, αρμονία, ηθική, πολιτική κ.λπ.) προέρχεται αποκλειστικά από την αρχαία ελληνική.

3) Τη σημασία της αρχαίας ελληνικής επιβεβαιώνει πανηγυρικά το γεγονός ότι στον σύγχρονο κόσμο τα αρχαία ελληνικά διδάσκονται στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, ενώ στην Αγγλία διδάσκονται πειραματικά και στην Πρωτοβάθμια. Προσπάθειες ελάττωσης της διδασκαλίας της προκαλούν ισχυρές αντιδράσεις και ακυρώνονται, όπως συνέβη πρόσφατα στη Δανία. Σοβαρές επίσης αντιδράσεις υπήρξαν στη Γαλλία, όταν προέκυψε παρόμοιο ζήτημα.

4) Η πρόταση για κατάργηση της διδασκαλίας της αρχαίας ελληνικής στο Γυμνάσιο είναι και αντιπαιδαγωγική, διότι υποβαθμίζει το μορφωτικό επίπεδο των νέων. Σημειώνουμε ακόμη ότι αντενδείκνυται παιδαγωγικά να διδάσκεται για πρώτη φορά την αρχαία ελληνική ένας μαθητής 15-16 χρόνων, διότι αναμφιβόλως η γλωσσική διδασκαλία είναι αποτελεσματικότερη σε μαθητές μικρότερων ηλικιών.

Πιστεύουμε ότι οι γενικές αυτές παρατηρήσεις ανασκευάζουν την αντιεπιστημονική και αντιπαιδαγωγική επιχειρηματολογία των 56 και αποδεικνύουν την αξία και σημασία που έχει η διδασκαλία της αρχαίας ελληνικής για τον σύγχρονο μαθητή.

Είναι επίσης βέβαιον ότι οι ατεκμηρίωτες απόψεις των 56, που ήδη έχουν εγείρει εύλογα την έντονη αγανάκτηση του εκπαιδευτικού, και όχι μόνον, κόσμου δεν μπορούν καν να συζητηθούν.

Οι πάνω από είκοσι χιλιάδες υπογραφές Ελλήνων και ξένων, που ήδη έχουν συλλεγεί (ο αριθμός τους αυξάνεται ανά λεπτό) εναντίον της πρότασης αυτής και υπέρ της διατήρησης της διδασκαλίας των αρχαίων ελληνικών από το πρωτότυπο στο Γυμνάσιο, καταδεικνύουν περίτρανα ότι η κοινωνία σε όλο τον κόσμο έχει κατανοήσει πλήρως την αξία της σπουδής των αρχαίων ελληνικών για τον σύγχρονο άνθρωπο.

Οι απόψεις μας αυτές υπέρ της διδασκαλίας της αρχαίας ελληνικής δεν αντιστρατεύονται τη διδασκαλία της νέας ελληνικής. Απεναντίας είναι συμβατές με την αυτονόητη θέση μας για την ενίσχυση της διδασκαλίας της νέας ελληνικής στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, επειδή πιστεύουμε ότι μόνον έτσι προσφέρεται στους μαθητές ολοκληρωμένη γλωσσική παιδεία.

Ζητούμε λοιπόν από το Υπουργείο Παιδείας Έρευνας και Θρησκευμάτων να αγνοήσει πλήρως το κείμενο των 56 και να συνεχισθεί απρόσκοπτα η υποχρεωτική διδασκαλία των αρχαίων ελληνικών από το πρωτότυπο στο Γυμνάσιο και, ει δυνατόν, με καλύτερα εγχειρίδια.

Το Δ. Σ. της Εταιρείας Ελλήνων Φιλολόγων